

dr Lucyna Przezbórska-Skobiej
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Katedra Ekonomii i Polityki Gospodarczej w Agrobiznesie

Agroturystyka w Polsce na tle pozostałych krajów Unii Europejskiej

Międzynarodowa Konferencja Naukowa

„Rolnictwo, gospodarka żywnościowa, obszary wiejskie -10 lat w UE”

Warszawa, 11 kwietnia 2014 r.

Wprowadzenie

Turystyka wiejska i agroturystyka w Europie

- **Problem definiowania pojęć** związanych z obszarami wiejskimi i turystyką na obszarach wiejskich (Grolleau, 1987; Roberts & Hall, 2001; Sharpey & Sharpley, 1997; Butler, 1998);
- **Turystyka wiejska:** „wszystkie formy turystyki rozwijające się w przestrzeni wiejskiej” (?) (Grolleau, 1987;);
- **Agroturystyka:** turystyka związana z gospodarstwami rolnymi (Grolleau, 1987; Butler, 1998; Roberts & Hall, 2001);
- **Turystyka wiejska i agroturystyka** (McMahon, 1996):
 - oferują relatywnie tanie produkty,
 - nie wymagają dużych inwestycji,
 - wykorzystują istniejące zasoby gospodarstw,
 - wzrost wymagań turystów spowoduje konieczność inwestowania i poprawienia marketingu.

Turystyka wiejska i agroturystyka

- przyczyny rozwoju

- **Trendy rozwojowe w turystyce: turystyka masowa → turystyka indywidualna** (Potthof, 1999);
- **element wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich** (Kłodziński, 2006);
- **podstawa zrównoważonego rozwoju małych gospodarstw rolnych i czynnik dywersyfikacji gospodarstw i obszarów wiejskich** (Grolleau, 1987, The Role of Agriculture and Farm Household Diversification in the Rural Economy of Poland, 2009);
- **źródło dodatkowych dochodów rolników i innych mieszkańców wsi** (The Role of Agriculture..., 2009);
- **środek ograniczania ryzyka funkcjonowania gospodarstw rolnych;**
- **sposób przeciwdziałania urbanizacji terenów wiejskich oraz sposób przeciwdziałania nadmiernemu wyludnianiu obszarów wiejskich (depopulacji)** (Roberts & Hall, 2001);
- **czynnik aktywizacji zawodowej mieszkańców wsi oraz kreowania nowych miejsc pracy na wsi** (Kutkowska, 2003, Kłodziński, 2006).

Turystyka wiejska i agroturystyka w Europie

EUROGITES – Europejska Federacja Agroturystyki i Turystyki Wiejskiej:

Połowa pierwszej dekady XXI w.

- turystyka wiejska – „**drzemiący gigant**”:
- 180 tys. kwater wiejskich;
- ponad 2 mln miejsc noclegowych;
- około 500 tys. bezpośrednich i pośrednich miejsc pracy;
- 37 mld euro dochodu na obszarach wiejskich;

Obecnie:

- 350 tys. kwater wiejskich;
- 4 mln miejsc noclegowych;
- 150 mld euro dochodów na obszarach wiejskich.

Materiały źródłowe i metodyka

Cel i zakres pracy

➤ Cel pracy:

- charakterystyka stanu obecnego gospodarstw rolnych prowadzących dodatkową działalność w zakresie (agro)turystyki;
- ukazanie przemian zachodzących w gospodarstwach agroturystycznych w Polsce na tle innych krajów należących do Unii Europejskiej.

➤ Zakres terytorialny:

- UE-27 (bez Chorwacji);

➤ Zakres czasowy:

- dla Polski 1993-2012;
- dla pozostałych krajów UE 2000-2010.

Materiały źródłowe i metodyka

Materiały źródłowe:

➤ dane wtórne:

- wyniki PSR 1996, 2002, 2010,
- EUROSTAT - Farm Structure Survey 2000-2007
- wyniki spisów rolnych z 2010 r. z poszczególnych krajów UE,
- „Turystyka w 2009 r.” (2011, 2012 r.), GUS,
- niepublikowane dane ODR-ów,
- literatura przedmiotu.

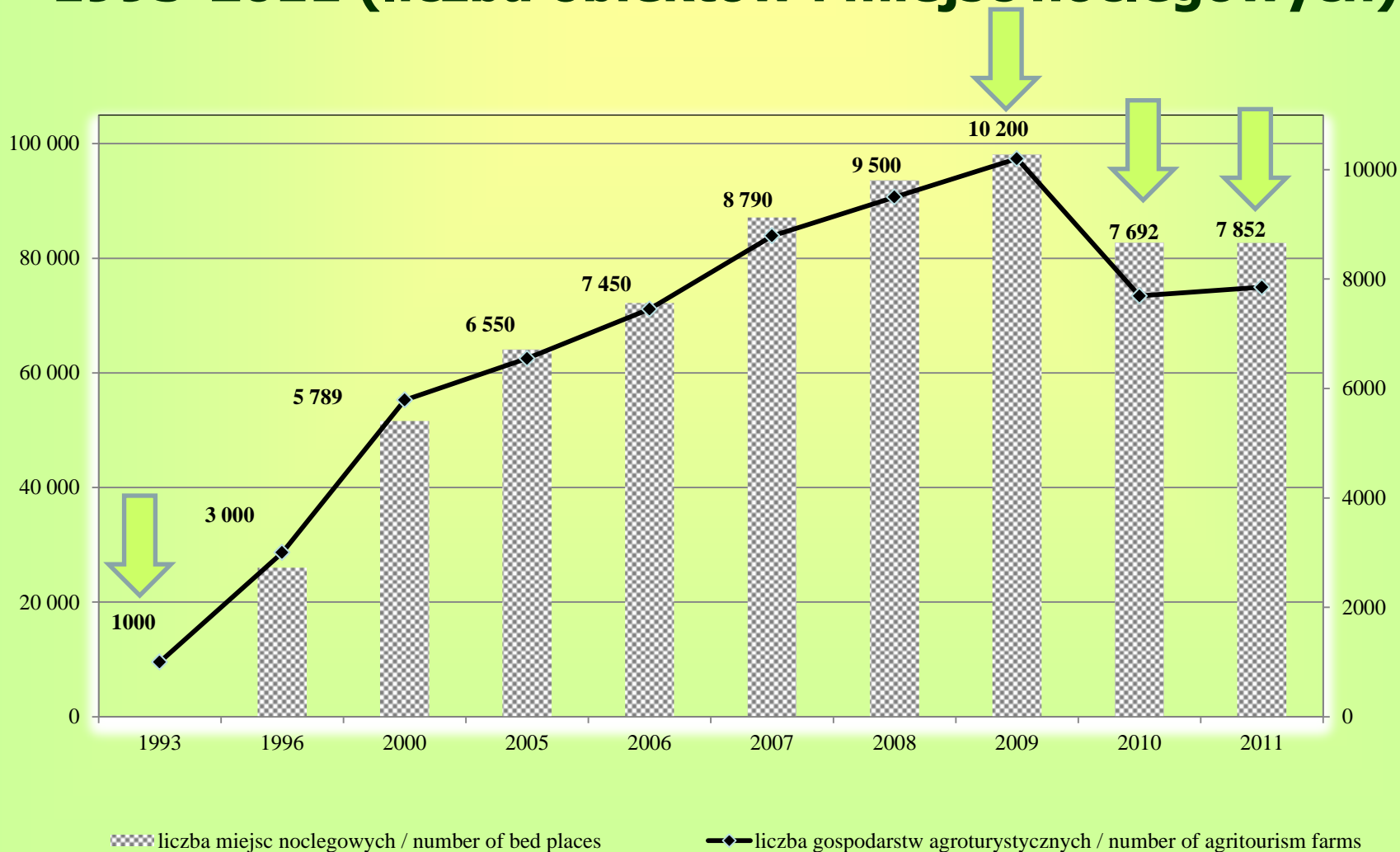
Metodyka:

- analiza deskryptywna porównawczo - krytyczna.

Wyniki

Gospodarstwa agroturystyczne w Polsce w latach 1993-2011 (liczba obiektów i miejsc noclegowych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego i Instytut Turystyki oraz danych z publikacji: „Działania w zakresie agroturystyki i turystyki wiejskiej” (2001), Jagusiewicz, Łopaciński (2009), Jagusiewicz, Byszewska-Dawidek (2010).

Gospodarstwa agroturystyczne w Polsce w 2011 r.

- Według EOT („Turystyka w 2012 r.” GUS):
582 kwatery agroturystyczne > 10 miejsc noclegowych
(9,3 tys. miejsc noclegowych);
- „Turystyka w 2011 r.”, GUS: **7,8 tys. kwater
agroturystycznych** (82,7 tys. miejsc noclegowych);
- Według PSR 2010, GUS: **9,0 tys. gospodarstw**;
- Według ODR-ów: **6,3 tys. gospodarstw
agroturystycznych.**

Liczba i udział gospodarstw rolnych świadczących usługi turystyczne na wsi według PSR 1996, 2002 i 2010

Lata	Liczba gospodarstw rolnych prowadzących zarobkową działalność gospodarczą w zakresie agroturystyki					
	ogółem			Indywidualnych		
	ogółem	do 1ha włącznie	powyżej 1 ha	ogółem	do 1ha włącznie	powyżej 1 ha
1996 ^{1/}	8332	3445	4887	8241	3445	4796
2002 ^{2/ 3/}	4827 (7336)	874	3953	4799	872	3927
2010	9017	910	8107	8970	909	8061
Lata	Udział gospodarstw rolnych prowadzących zarobkową działalność gospodarczą w zakresie agroturystyki w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych					
	ogółem			indywidualnych		
	ogółem	do 1ha włącznie	powyżej 1 ha	ogółem	do 1ha włącznie	powyżej 1 ha
1996 ^{1/}	0,27	0,34	0,24	0,27	0,34	0,23
2002 ^{2/ 3/}	0,16 (0,25)	0,09	0,20	0,16	0,09	0,20
2010	0,40	0,13	0,52	0,39	0,13	0,52

^{1/} Działalność w zakresie hotelarstwa i sezonowego wynajmu pokoi

^{2/} Działalność w zakresie agroturystyki, wynajmu pokoi i innych

^{3/} Gospodarstwa prowadzące działalność wyłącznie w ramach jednej sekcji; w nawiasie podano liczbę i udział gospodarstw rolnych prowadzących działalność w zakresie agroturystyki, wynajmu pokoi i innych ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie publikacji: *Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2010 r. (2012)*; *Systematyka i charakterystyka gospodarstw rolnych (2004)*; *Fałkowski (2008)*; *Pozarolnicza działalność gospodarstw rolnych (2003)*.

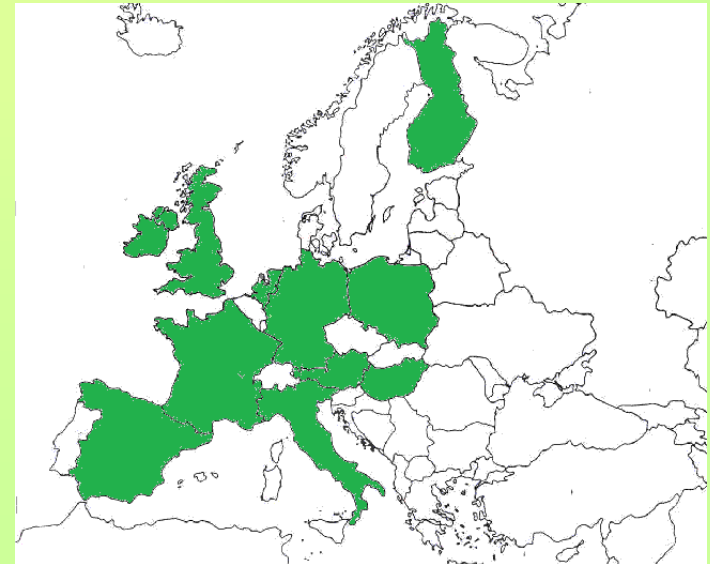
Liczba gospodarstw rolnych prowadzących działalność w zakresie turystyki (2010)

Do 1000 gospodarstw:

Grecja (740),
Słowenia (640)
Portugalia (610),
Czechy (610),
Belgia (560),
Łotwa (560),
Dania (480),
Litwa (350),
Estonia (320),
Rumunia (240),
Słowacja (160),
Bułgaria (150),
Luksemburg (100).

Powyżej 1000 gospodarstw:

- Włochy (19 300),
- Francja (12 150),
- Wielka Brytania (10 760),
- Austria (9 850);
- Niemcy (9 280),
- **Polska (8 220),**
- Szwecja (4 540),
- Hiszpania (3 620),
- Holandia (2 830),
- Finlandia (1 810),
- Węgry (1 250).

Łącznie : 88 280 tys. gospodarstw

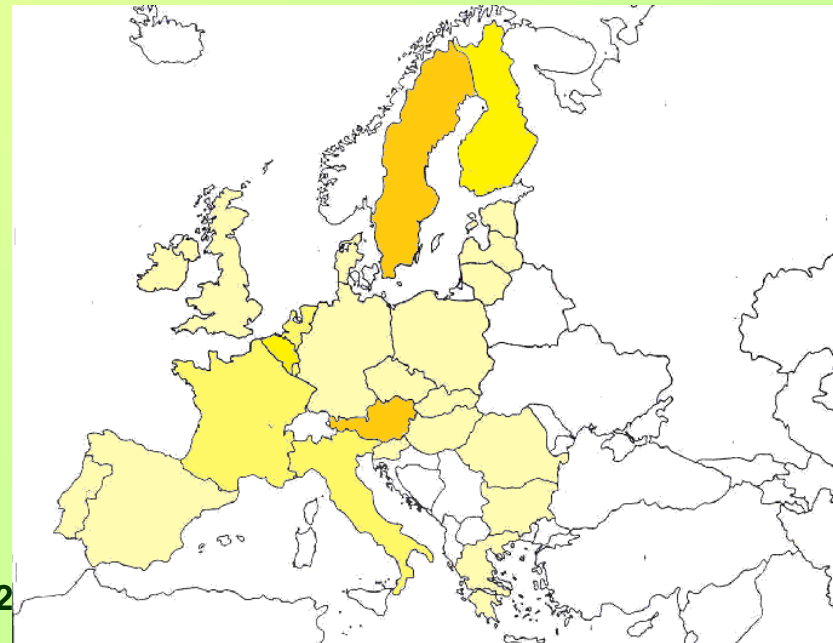
Gęstość gospodarstw rolnych prowadzących działalność w zakresie turystyki na obszarach wiejskich (2010)

Mniej niż 1 gospodarstwo na 100 km²:

Rumunia (0,0),
Cypr (0,0),
Malta (0,0),
Bułgaria (0,1),
Portugalia (0,1),
Słowacja (0,1),
Grecja (0,2),
Czechy (0,3)
Hiszpania (0,3),
Litwa (0,3),
Niemcy (0,4),
Węgry (0,4),
Polska (0,6),
Słowenia (0,6),
Dania (0,7),
Estonia (0,8),
Łotwa (0,8),
Wielka Brytania (0,8).
Irlandia (0,9),

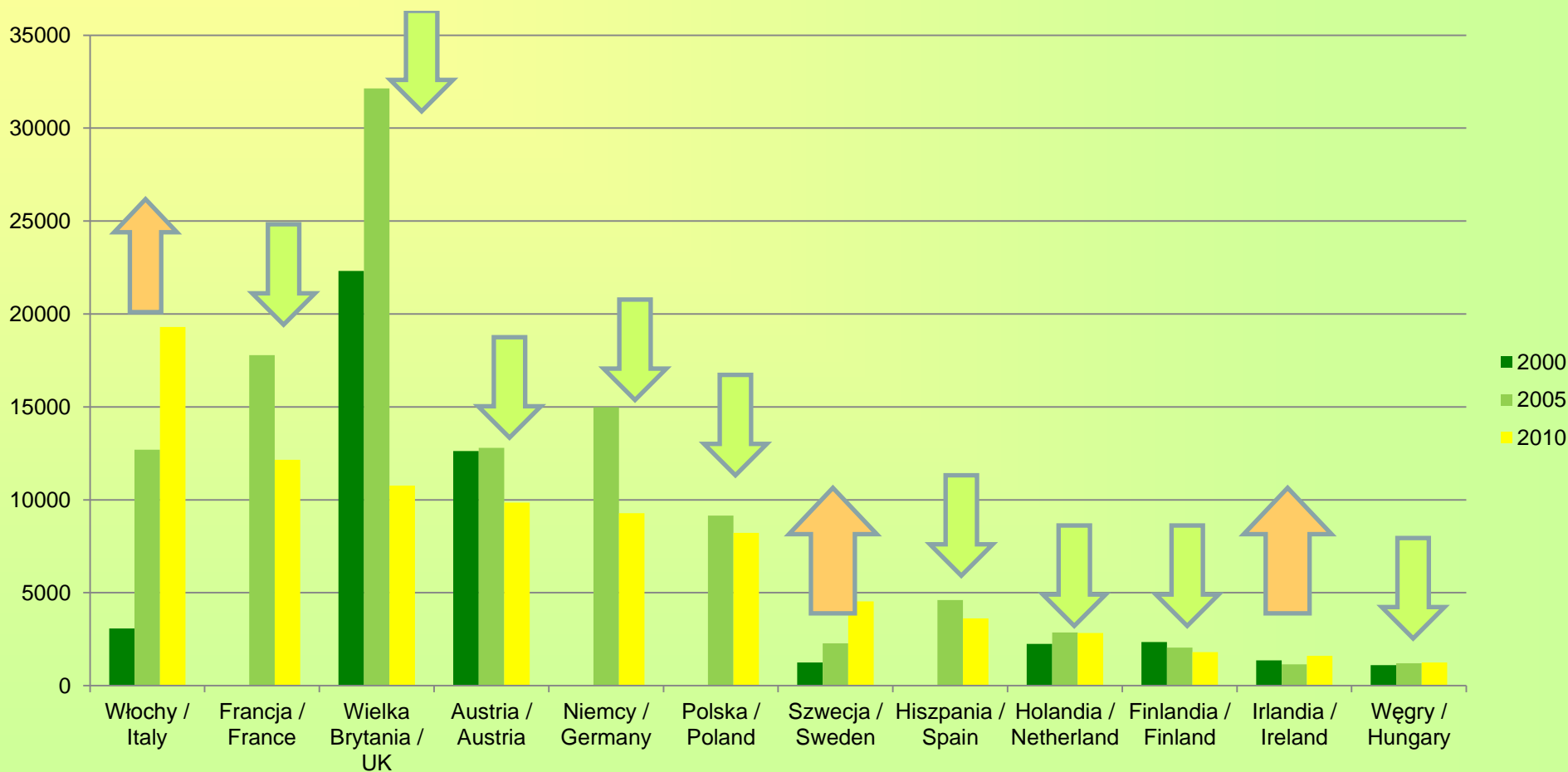
Więcej niż 1 gospodarstwo / 100 km²:

- Austria (3,6);
- Szwecja (3,2),
- Belgia (2,0),
- Finlandia (2,0)
- Francja (1,3),
- Włochy (1,0).

Średnio dla UR-27: 0,7 obiektu /100 km²

Zmiany liczby gospodarstw rolnych prowadzących działalność w zakresie turystyki w 2000, 2005 i 2010 r. (zestawienie krajów, w których funkcjonuje powyżej 1000 gospodarstw)

Udział gospodarstw rolnych prowadzących działalność turystyczną jako dodatkową działalność pozarolniczą w 2010 r. w liczbie gospodarstw rolnych prowadzących działalność pozarolniczą

(na podstawie PSR 2010 w poszczególnych krajach)

Udział do 1,0%:

Rumunia (0,0%),

Bułgaria (0,1%),

Węgry (0,2)

Grecja (0,6%),

Litwa (0,6%),

Słowacja (0,7),

Portugalia (0,9%),

Słowenia (0,9%).

Udział powyżej 1,0%:

- Słowenia (1,5%),
- Łotwa (2,1%),
- Hiszpania (2,5%),
- Dania (2,7%),
- Irlandia (3,8%),
- Estonia (5,9%),
- Czechy (9,0%),
- Niemcy (9,3%),
- **Finlandia (10,7),**
- **Francja (14,5%),**
- **Belgia (15,9%),**
- **Holandia (15,9),**
- **Szwecja (18,9%),**
- **Austria (21,4),**
- **Luksemburg (58,8%)**

Średnio dla UR-27: 2,9 %

Udział gospodarstw rolnych prowadzących działalność turystyczną jako dodatkową działalność pozarolniczą w 2010 r. w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych

(na podstawie PSR 2010 w poszczególnych krajach)

Udział do 1,0%:

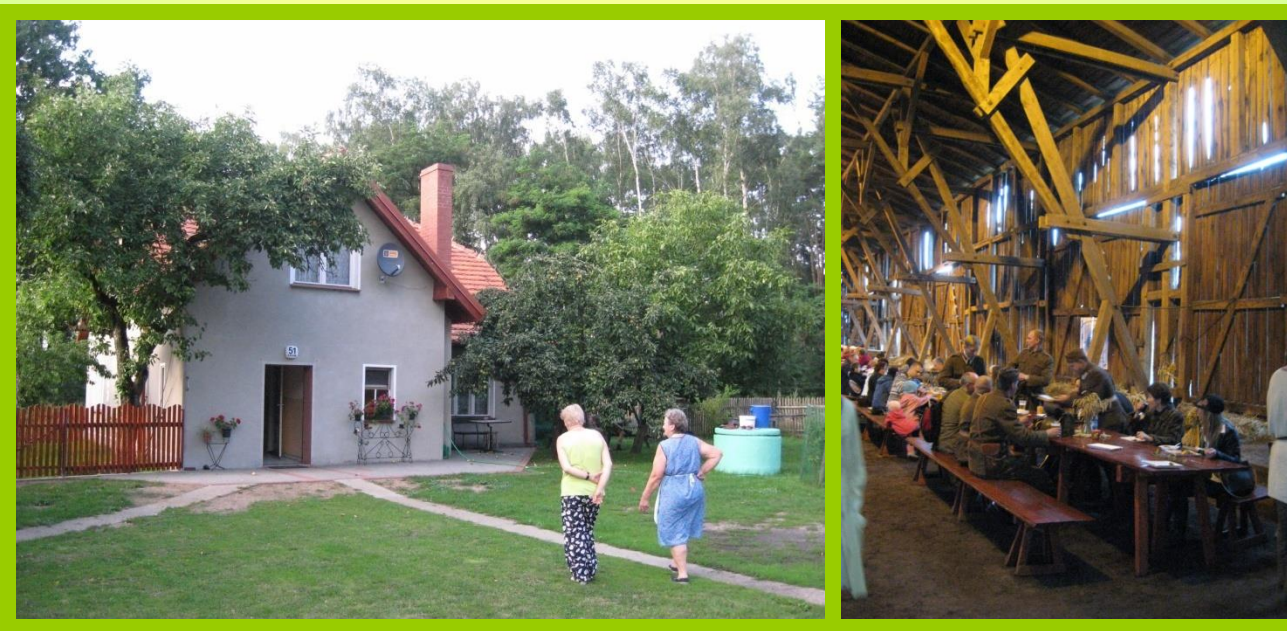
Bułgaria (0,0%)
Rumunia (0,0%),
Grecja (0,1%),
Węgry (0,2).
Portugalia (0,2%),
Litwa (0,2%),
Hiszpania (0,4%)
Polska (0,5%),
Łotwa (0,7%),
Słowacja (0,7%),
Słowenia (0,9%),

Udział powyżej 1,0%:

- Szwecja (6,4),
- Austria (6,6%),
- Wielka Brytania (5,8),
- Luksemburg (4,5%),
- Holandia (3,9%),
- Niemcy (3,1%),
- Finlandia (2,8),
- Czechy (2,7%),
- Francja (2,4%),
- Estonia (1,6%),
- Belgia (1,3%),
- Włochy (1,2%).
- Dania (1,1%),
- Irlandia (1,1%),

Średnio dla UR-27: 0,7%

Podsumowanie

Turystyka wiejska i agroturystyka w Europie

- Agroturystyka była / jest mitologizowana (?) (Bednarek-Szczepańska, 2011);
- Jakie prognozy?
- Zmniejszanie się liczby gospodarstw czy zmiany strukturalne?
- Koniec „boomu” agroturystycznego?

***Dziękuję za
uwagę***

dr Lucyna Przezbórska-Skobiej
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Katedra Ekonomii i Polityki Gospodarczej w Agrobiznesie

Agroturystyka w Polsce na tle pozostałych krajów Unii Europejskiej

Międzynarodowa Konferencja Naukowa

„Rolnictwo, gospodarka żywnościowa, obszary wiejskie -10 lat w UE”

Warszawa, 11 kwietnia 2014 r.